

Knjige Goriške Mohorjeve družbe za leto 1940.

Letos je Goriška Mohorjeva družba razposlala udom pet knjig, molitvenik »Z Bogom« za doplačilo. Prvi je stereotipni, a vedno dragi znanec *Koledar* (112 str., 8°).

Koledar Goriške Mohorjeve družbe. Naslovno stran in mesečna zaglavja je ljubko naslikala Ksenija Prunkova. Poleg običajnih koledarskih strani in spisov o tekočih dogodkih in jubilejih (sv. oče Pij XII., kraljev jubilej, svetogorske svečanosti, Prešeren, nekrologa o Lebanu in Beletu) zavzemajo prvo mesto opisi iz preteklosti in sedanosti primorske dežele. Prav primerni in potrebni so Tulovi opisi oljarjev, o velikonočnih običajih v Brdih, Rupnikov o naseljevanju okrog Cerknega in daljši Bednarikov o stari Gorici. Izmed nekaj literarnih prispevkov je lepo sočno pisan Komarjev »Ne cvili več« in »Peli so jo mamica moja«, Faturjeve, pisane v njenem slogu. Pesmici sta dve, obe Ljubke Šorlijeve, ki dorašča v samonikel slog. »Na očetovem grobu« te z živo močjo opisa kar presune. Morda so to najlepše vrste letošnjega koledarja.

»**Blagovest**«, I. del (96 str., 8°), je življenje našega Gospoda po evangeljskih besedah. Knjigo je pričel pisati rajni mons. Ličan, dolgoletni predsednik Mohorjeve družbe. Primorci bodo s to knjigo v dveh zvezkih dobili priročen evangelij. Ne bi bilo napak, če bi Družba poskrbela za trdnejšo vezavo.

Kersnikov »Testament« (80 str. m; 8°) je ponatis znane Kersnikove klasične povesti. Pridejana je še slika »K m e t s k a s m r t« in kratek opis Kersnika. Knjigo je ilustriral Tone Kralj. Mladi rod, ki je bil še premlad za prosvetne knjižnice, koder so še brali Kersnika, bo rad segel po tej dobri povesti, ki naj v sedanji literarni suši nadomesti — kak slab izvornik.

Matija Novak: Napoleon (72 str., 8°). V knjigi je dosti slik iz nekaterih mnogoštevilnih starih izdaj o Napoleonu. Za ljudi je dobro in pripravno berilo, čeprav noče imeti sestavljavec Matija Novak literarnih ali zgodovinskih ambicij.

Peta knjiga je ena vedno veselih **Rotmanovih: »Poredni Bobi«** (108 str., 16°) s slikami. S to serijo je GMD že več let oskrbela »velike in male otroke« s prijetnim, zdravim humorjem.

Kot dodatna knjiga je izšel molitvenik: »**Z Bogom**« (256 str., 16°). Z njim dobe Mohorjani v roke predvsem dobro besedilo cerkvenih pesmic (107), ilustracija ni prav posrečena.

Mohorjevke so prav lep knjižni dar za primorske Slovence. Goriška Mohorjeva družba, zlasti njeni prvi ustanovitelji, so pa lahko veseli, ker družba vedno dela po prvem in pravem namenu: dobro knjigo v vsako družino!

R. B.

Knjige založbe Sigma v Gorici.

Založba **Sigma**, ki ima namen, izdajati poljudne knjige za najširše sloje, je izdala letos štiri knjige, ki ustrezajo gornjemu namenu.

Pratika 1940 ima namen, nuditi slovenskemu preprostemu človeku vsakdanjo priročno knjižico, ki mu pokaže dneve in opravke ter ga informira o vseh najvažnejših predstavnikih javnega življenja ter o dogodkih, ki so v prejšnjem letu dali dnevom svoj pečat. Tako poleg najpotrebnejših pripomočkov

za vsakdanje potrebe (teže, pošta itd.) daje tudi pogled v slovensko kulturno življenje (Prešernova hiša), italijansko politično dogajanje (Albanija) ter v spremembo na papeškem prestolu (Pij XII.). Sicer pa je povsem praktična.

Deca — raja je zbirka pesmic, ki so napisane otrokom za igre. Pesniki kakor so Bevk, Piščanc, največ pa Gregorc, so napisali tekste, po katerih se lahko otroci igrajo in rajajo ter zabavajo po svoje. Nekatere pesmi so naravnost dobre in odlične v tej smeri, v kateri bo ostal za vedno klasik Župančič, druge pa so seveda malo nespretnije, vse pa imajo prelep namen, da navadijo najmlajše na slovensko besedilo in slovensko družbo pri prvem igranju. Zato je zbirka gotovo potrebna in bo našla hvaležne odjemalce tudi pri nas. Knjiga je ilustrirana (A. Troha).

Franc Bevk: Plešimož je otroška povestica v prozi, namenjena takim, ki so se že naučili dobro brati. Sicer je Bevk napisal že več boljših otroških povestic, kot je ta o medvedih v gozdu in stricu, ki se je naučil pri ljudeh plesati in sedaj uči svoje »nečake« te umetnosti, da se mu čudijo, toda tudi ta bo godila mladini, ki ljubi živalska posebljenja. Škoda, da nima povestica nobene posebne poante. Zanimive pa so ilustracije Alberta Rusjana.

Zaroke in poroke je naslov povesticam za odrasle, toda preproste bralce, ki jih je iz nemščine po neimenovanem pisatelju priredil Fr. Premrov. Je to več črtic v slogu starejših »Dorfgeschichten«, ki jih označuje ostro orisan kmečki milje, nekaj malo neokusnosti, sicer pa brezpogojno dober nauk. So tu različne karikature kmečkih snubcev in mož, veliko zabave, dogodivščin, tudi pikantnosti, toda vedno v mejah dostojnosti, ki kažejo, kako se nekateri ženijo, uspešno ali nerodno, ter kako je treba držati red v zakonu in varovati avtoriteto moškemu, če noče priti pod copato. Ozdravljenja so dostikrat komična. Preprostim ljudem bo po snovi knjiga všeč, literarnim pa bo ugajala ponašitev, ki lahko velja za vzor takih prevodov. T. D.

T. Debeljak, R. Molè, Fr. Stelè: Poljska, njena zgodovina in njen duh. Sestavili — V Ljubljani, jeseni 1939. Jugoslovanska. 67 str.

Izguba poljske državne samostojnosti je vzbudila tudi v naši publicistiki nekaj aktualnih prispevkov trajne vrednosti za spoznavanje slovanskega naroda. Hvalevredno je, da smo dobili tudi pregledno knjižico, v kateri trije posredovalci poljske kulture podajajo ključ za razumevanje nesrečnih dogodkov na Poljskem, obenem pa zgoščen vpogled v njih zgodovino in kulturno ustvarjanje.

V Debeljakovem prevodu je priobčen uvod iz Mickiewiczovega Pana Tadeusa. T. Debeljak prikazuje zgodovino stare Poljske pod Piasti, Jagielonci in za časa volivnega kraljestva. R. Molè je opisal propad Poljske pod Sasi in njene tri delitve; v drugem sestavku pa govori o poljskih bojih za svobodo in obnovo samostojne državnosti. F. Stelè je orisal razvoj obnovljene Poljske do njenega zadnjega propada, v posebnem članku pa poljsko kulturo v preteklosti in obširneje njeno sodobno duhovno kulturo, kakor jo je svojčas Stelè že vrednotil v DS. Knjižico zaključujejo oris Poljske republike in »namesto epiloga« navedbe iz Montalemberta, Paderewskega in govora papeža Pija XII. poljskim beguncem. — Delo je dokaz našega starega, a zdaj pomlajenega zanimanja za poljsko kulturo. V. N.